

SDO บทบาทใหม่ของ กรมวิทยาศาสตร์บริการ

ดร.อรสา อ่อนจันทร์
นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
กองวัสดุวิศวกรรม

ในปี 2561 เป็นที่น่ายินดีเป็นอย่างยิ่งที่กรมวิทยาศาสตร์บริการได้รับการจดทะเบียนเป็น “องค์กรกำหนดมาตรฐาน” (Standards Developing Organization, SDO) ประเภทขั้นสูงจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ในวันที่ 22 สิงหาคม 2561 ที่ผ่านมา บทบาทใหม่ของกรมวิทยาศาสตร์บริการกับการเป็น SDO นี้ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางว่าผลิตภัณฑ์ที่มีในท้องตลาดนั้นแข่งขันกันด้วยคุณภาพเป็นสำคัญ กลไกการมาตรฐานเพื่อรับรองคุณภาพสินค้าจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่ใช้ในการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกนั้นจะต้องมีมาตรฐานที่กำหนดขึ้นเพื่อรับรองคุณภาพสินค้าผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมและมีศักยภาพในการส่งออกไปยังต่างประเทศได้

“ตรงประเด็น” และ “ทันเวลา” เป็นหัวใจหลักของการกำหนดมาตรฐาน ดังนั้น สมอ. จึงได้สร้างระบบ SDO ขึ้น โดย องค์กรกำหนดมาตรฐาน หมายถึง หน่วยงานที่มีความสามารถในการจัดทำมาตรฐานให้เป็นไปตามหลักการสากลกรมวิทยาศาสตร์บริการซึ่งเป็นห้องปฏิบัติการกลางของรัฐ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในการทดสอบสมบัติของผลิตภัณฑ์ต่างๆครอบคลุมความต้องการของภาคอุตสาหกรรมอย่างกว้างขวาง และคุ้นเคยกับระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และมาตรฐานวิธีการทดสอบเป็นอย่างดี จึงได้เข้ามารับบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในฐานะ SDO เพื่อผลักดันให้เกิดมาตรฐานที่ “ตรงประเด็น” และ “ทันเวลา” ขึ้น

แบ่งเป็น 2 ประเภท

ทั้งนี้องค์กรกำหนดมาตรฐานของ สมอ. แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ตามภาระรับผิดชอบที่แตกต่างกันดังแสดงในรูปคือ ขั้นต้นและขั้นสูง โดยจะเห็นได้ว่า SDO ขั้นต้น รับผิดชอบการร่างข้อกำหนดของมาตรฐานฉบับ Committee Draft

(CD) เท่านั้น จากนั้นส่งร่างดังกล่าวให้กับ สมอ. เพื่อไปดำเนินการต่อไป ในขณะที่ SDO ชั้นสูงนั้น จะต้องจัดทำร่างมาตรฐานฉบับ CD มีคณะผู้จัดทำร่างมาตรฐานเพื่อพิจารณาจัดทำร่างมาตรฐานฉบับ Committee Draft for Vote(CDV) เวียนหรือสัมนาเพื่อขอข้อคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพิจารณาข้อคิดเห็นที่ได้ จนถึงร่างมาตรฐานฉบับ Final Draft National Standard (1) (FDNS (1)) ที่ดำเนินการสอดคล้องตามองค์การกำหนดมาตรฐาน และส่งมอบร่างมาตรฐานฉบับ FDNS (1) ให้ สมอ. พิจารณาดำเนินการต่อจนแล้วเสร็จ และเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาให้ความเห็นชอบประกาศเป็นมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่อไปเบื้องต้นกรมวิทยาศาสตร์บริการได้รับการจดทะเบียนเป็นองค์กรกำหนดมาตรฐานประเภทชั้นสูงใน 6 ราชสาขา ดังนี้

- สาขาที่ 7 ผลิตภัณฑ์คอนกรีต
- สาขาที่ 8 ซีเมนต์และวัสดุก่อ
- สาขาที่ 29 ยางและผลิตภัณฑ์ยาง
- สาขาที่ 31 พลาสติก
- สาขาที่ 33 กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ
- สาขาที่ 70 ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 นี้ กรมวิทยาศาสตร์บริการได้มีแผนการกำหนดมาตรฐานทั้งสิ้น 7 ฉบับด้วยกัน ได้แก่

- ปูนฉาบผิวบาง
- ปูนเทพรับระดับ
- พื้นสังเคราะห์ (มอก. 2683-2558)
- เม็ดยางสำหรับพื้นสังเคราะห์ (มอก. 2682-2558)
- ถาดรองรับกระเป่าสัมภาระ
- ซองเอกสาร (มอก. 779-2531)
- ขนาดซองเอกสาร (มอก. 380-2534)

ถึงแม้ว่ากรมวิทยาศาสตร์บริการจะเข้ามารับบทบาทการเป็น SDO อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นปีแรกที่ สมอ. ได้สร้างระบบการทำงานแบบ SDO ขึ้นในประเทศไทย แต่การเป็นผู้นำในการกำหนดมาตรฐานของกรมวิทยาศาสตร์บริการนั้น ได้ดำเนินการมาอย่างยาวนานก่อนหน้านี้แล้วเนื่องจากความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ทดสอบของบุคลากรของ

กรมวิทยาศาสตร์บริการนั่นเอง ซึ่งมาตรฐานที่กำหนดขึ้นจากกรมวิทยาศาสตร์บริการนั้นได้ถูกใช้อ้างอิงในการรับรองคุณภาพของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่างๆ ใช้ในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ การจดทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย และอื่นๆ อีกมากมาย เช่น มอก. 2682-2558 เม็ดยางสำหรับพื้นสังเคราะห์ และ มอก. 2683-2558 พื้นสังเคราะห์ ได้ถูกนำมาใช้จัดจ้างการสร้างพื้นสนามฟุตบอลตามนโยบายการส่งเสริมการใช้ยางพาราของหน่วยงานภาครัฐและผู้ประกอบการได้ใช้ในการจดทะเบียนบัญชีนวัตกรรมไทย

เพื่อให้ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมของประเทศไทยมีความได้เปรียบทางการค้ามากขึ้น ห้องปฏิบัติการทดสอบที่มีความเชี่ยวชาญอย่างกรมวิทยาศาสตร์บริการจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะผลิตภัณฑ์และมาตรฐานวิธีการทดสอบผลิตภัณฑ์ โดยเริ่มจากการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) ที่ใช้อ้างอิงภายในประเทศ โดยเป็นการทำงานผ่านช่องทางการเป็น SDO ของ สมอ. มากไปกว่านั้นกรมวิทยาศาสตร์บริการยังได้ผลักดันมาตรฐาน มอก. หลายฉบับไปเป็นมาตรฐานระดับสากลนั่นคือ มาตรฐาน ISO (International Organization for Standardization) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย Thailand 4.0 ของรัฐบาล ที่สนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมของประเทศที่ให้เปลี่ยนบทบาทจากผู้นำในด้านการผลิตและส่งออกวัตถุดิบแปรรูปขั้นต้น ให้เป็นผู้นำการส่งออกผลิตภัณฑ์นวัตกรรมที่มีมูลค่าสูงมากขึ้นนั่นเอง

